

LBRIS

We know
books

CHRISTINE THÜRMER

**25 DE POTECI
FABULOASE
DIN LUMEA
LARGĂ**

Printre acestea - Via Transilvanica, drumul care unește.

Traducere din limba germană - Maria Bojan

**Editura Aqua Forte, Cluj-Napoca
2025**

Pentru cine este dedicat acest traseu:

- ▶ Pentru *thruhikeri*, Sentiero Italia este alternativa europeană perfectă la cele trei trasee majore din SUA: trece prin munți și are o lungime de aproximativ 4.500 de kilometri, dacă este parcurs în întregime din Alpi până în Sardinia. Nu cunosc niciun alt traseu european de drumetii pe distanțe lungi care să se desfășoare atât de spectaculos și aproape de natură pe o distanță atât de mare.
- ▶ Este un traseu solicitant. Etapele zilnice cu 1.500 de metri de ascensiune sunt regula, iar abilitățile de navigare cu un smartphone și GPS sunt absolut esențiale. Din păcate, hărțile nu oferă informații fiabile cu privire la situația apei, deoarece izvoarele pot fi secate și punctele de adăpare a vitelor pot fi oprite. Doar excursioniștii experimentați se vor distra aici – și ar trebui să ia în considerare o împachetare ultralight.
- ▶ Sentiero Italia încă este complet necunoscut chiar și pentru excursioniștii europeni. Până în prezent, există doar o mână de excursioniști, dar niciun fel de comunitate de traseu. Pe scurt: acest traseu necesită **curajul de a vă asuma riscuri, un talent pentru improvizație și o doză bună de spirit de aventură.**

Cuprins

Cum a luat ființă această carte	5
1. Pentru pelerini novice: Pelerinajul Berlin-Bad Wilsnack	9
2. Pentru amatorii de vin: Traseul Patrimoniului Mondial Wachau	17
3. Pentru exploratorii pustietăților australiene: Traseul Larapinta	25
4. Pentru iubitorii de mĂgari și literatură: GR70 Traseul Stevenson	35
5. Pentru pasionații de istorie și turiști ai Războiului Mondial: GR14 Sentier de l'Ardenne	45
6. Pentru fanii Angliei și pasionații de desen: Wainwright's Coast to Coast	53
7. Pentru pasionații de istorie timpurie și cunoscătorii de cereale: Hünenweg	65

8. Pentru pasionații de țărâni nordice și aventuri de supraviețuire:
E1 Kautokeino-North Cape 77
9. Pentru fanii Scandinaviei:
Kungsleden de Sud 85
10. Pentru pasionații de mlaștini:
Drumul Oandu-Ikla 95
11. Pentru persoanele cu rădăcini în fosta Prusie Răsăriteană:
E11 prin nord-estul Poloniei 105
12. Pentru fanii Elveției și ai căilor ferate:
Trans Swiss Trail 115
13. Pentru persoanele cu deficiențe de vedere și nevăzători:
Camino Lituano 125
14. Pentru pasionații de Grecia și iubitorii de plaje:
E4 prin Creta 137
15. Pentru băutorii de bere:
Frankenweg 147
16. Pentru vulcanologi:
GR131 prin toate Insulele Canare 157
17. Pentru gurmanzii amatori de brânză în toate formele ei:
Drumul montan al prieteniei Kom-Emine 167
18. Pentru pelerinii cu experiență:
Drumul Sfântului Francisc 179
19. Pentru romanticii vestului sălbatic:
Drumul deșertului Oregon 191
20. Pentru iubitorii de cactuși:
Arizona Trail 205
21. Pentru fanii Dracula și călătorii în timp:
Via Transilvanica 217
22. Pentru iubitorii de reptile:
Florida Trail 233
23. Pentru nostalgicii Estului Europei:
Traseul Internațional de Drumeție Montană al Prieteniei Eisenach-Budapesta 247
24. Pentru aventurieri de calibru:
Greater Patagonian Trail 259
25. Pentru drumeții de lungă distanță din Europa:
Sentiero Italia 275

1

**Pentru pelerini novice:
Pelerinajul Berlin-Bad Wilsnack**

Țară: Germania | *Lungime:* 120 km

Dificultate: * | *Buget:* €€ | *Sezon:* pe tot parcursul anului

Natură: * | *Cultură:* **

Interes aparte: Pelerinaj de inițiere

„Va trebui să dormiți pe podeaua sălii parohiale, așa că ar fi bine să vă aduceți o saltea și un sac de dormit!”, îmi cântă vocea hotărâtă a măicuței Anneliese din telefonul mobil. Ezit o secundă, pentru că vreau să merg în pelerinaj de la o cazare la alta cu bagaje ușoare, adică fără o mare parte din echipamentul meu de camping. „Nici măcar n-are rost să vă mai interesați în altă parte. În plin sezon, oricum nu veți putea dormi decât la mine în Linum”, îmi întrerupe gândurile diaconița. „Bine, atunci ne vedem mâine”, spun, rezervând locul spartan de dormit. În timp ce împachetez, nu pot să nu mă întreb cum e posibil ca totul să fie complet rezervat într-o zi obișnuită de lucru, în mijlocul unei toamne târzii și cenușii.

Totuși, când ajung în micul sat din regiunea estică Prignitz din Brandenburg, îmi dau seama brusc de motiv: sute de cocori zboară maiestuos pe cer în amurgul serii, trâmbițele lor răsunătoare făcându-mi pielea de găină. Toamna, Linum este cel mai mare loc de odihnă pe uscat din Europa pentru cocorii și găștele care se îndreaptă spre sud. La mijlocul lunii octombrie, aici se numără până la 72.000 de cocori într-o singură zi! La rândul lor, păsările

îi atrag anual pe cei 40.000 de turiști care vizitează satul cu o populație de 750 de locuitori.

Cu toate acestea, nu merg în pelerinaj la cocori, ci la Bad Wilsnack, una dintre cele mai populare destinații de pelerinaj ale creștinătății occidentale, ba chiar cea mai importantă din nordul Europei! Cel puțin așa era în Evul Mediu. Sute de mii de oameni din întreaga lume s-au adunat de-a lungul vremii la Wunderblutkirche*, până când locul a fost dat uitării odată cu venirea Reformei. Abia acum câțiva ani, o asociație de sponsorizare a revitalizat și marcat o secțiune de 120 de kilometri. Pe site-ul web există un ghid al pelerinului și un inventar al locurilor de cazare pentru acest traseu.

Punctul oficial de pornire se află în centrul Berlinului, orașul meu adoptiv, mai exact la biserica medievală Marienkirche din Alexanderplatz. Ca majoritatea pelerinilor, m-am scutit de traseul de 20 de kilometri din centrul orașului și am luat trenul S25 până la stația finală din Hennigsdorf, unde marele oraș se contopește aproape perfect cu zona rurală deschisă din Brandenburg. Aici începe marcajul traseului cu cele trei puncte galbene care prezentau, în iconografia medievală locală, semnul pelerinului și simbolul pictural al minunii sângelui care ar fi avut loc la 16 august 1383 încă din Evul Mediu.

În timp ce locuitorii din Wilsnack se aflau în Havelbergul vecin, sărbătorind ziua sfântului patron, cavalerul Heinrich Bülow a năvălit asupra satului gol, reducându-l la ruină și arzând biserica din temelii. La întoarcerea sa, preotul satului a auzit, în liniștea nopții, o voce care îi poruncea să caute printre ruine. Acolo, ascunse sub dărâmături și cenușă, a descoperit cele trei ostii sfințite, rămase nevătămate. Legenda spune că din fiecare se prelingea o picătură de sânge – o minune care avea să aprindă un val de pelerinaje fără precedent.

Deși încă de la început multe autorități ecleziastice priveau cu scepticism presupusul miracol, anul următor a marcat începutul

* În limba română, Biserica Sfântului Sânge din Wilsnack. (n. tr.)

construcției unei impunătoare biserici de pelerinaj – edificiu ce avea să fie extins un secol mai târziu, odată cu creșterea neconținută a numărului de vizitatori. Spre Bad Wilsnack soseau deopotrivă criminali în haine de penitență, nobili bogați călare și conducători care își trimiteau soli ori plăteau sume considerabile pentru a-și îndeplini făgăduințele sacre. Au existat chiar și valuri de pelerinaje spontane, cunoscute sub numele de Wilsnack Run, când jumătate din populația unor orașe își părăsea gospodăriile și îndatoririle, pornind către Wunderblutkirche.

În timp ce mă plimb prin singuratica pădure Hennigsdorf spre Linum, pe o vreme ploioasă, îmi imaginez că fluxurile de pelerini de odinioară sunt asemănătoare cu mulțimile actuale de pe Camino spaniol. Până la 350.000 de pelerini merg la Santiago în fiecare an, însă în prezent doar aproximativ 1.000 fac călătoria spre Wilsnack, iar în această zi ploioasă de toamnă sunt complet singură.

Măicuța Anneliese, a cărei vârstă aproape biblică nu îndrăznesc să o estimez, mă întâmpină în costumul negru tradițional al diaconițelor, cu o bonetă înțepenită peste părul ei alb și un mănunchi imens de chei în mână. „E încă destul de cald în sala bisericească”, îmi explică ea în drum spre camera mea de noapte. „Grupul de Confirmare tocmai a plecat.” După ce mă așez confortabil pe salteaua de camping, îmi aduce un ziar al bisericii protestante pe care să-l citesc pe timpul serii și îmi explică de ce Linum atrage berzele vara și cocorii toamna: „Bătrânul Fritz a secat Rhinluchul, mlaștina din jurul satului, cu un sistem de șanțuri pentru extragerea turbei. Mai târziu, pe zonele drenate a fost creat un imens peisaj de iazuri. Apa adâncă până la genunchi este un loc ideal de cuibărit pentru păsări, care apoi se hrănesc pe câmpurile recoltate, asigurându-și rezervele necesare pentru zborul lor spre sud în timpul zilei.”

După ce își ia rămas bun, mă întind să dorm – destul de obosită după 32 de kilometri – și mă gândesc la celebrul cântec al celei mai cunoscute dintre fiicele Linumului, poeta romantică Luise

Hensel: „Sunt obosită, mă duc să dorm/ închid ușor pleoapele, mă-nsoamn...” Noapte bună!

În Prignitz, peisajul este plat ca o scândură, iar canalele drepte de drenaj între stâncile uriașe îi dau un aspect mai degrabă geometric. Doar aleile de copaci și gardurile vii de-a lungul marginilor de câmp și al șanțurilor te împiedică să vezi azi destinația de drumeție de mâine. Este o liniște aproape mormântală. Numai când traversez autostrada Hamburg-Berlin îmi amintesc pentru scurt timp că sunt o călătoare de secol XXI. Heinrich von Kleist obișnuia să spună că Brandenburgul său natal era o întindere de pământ atât de plictisitoare, încât, cel mai probabil, Dumnezeu a ațipit în timp ce-l crea – și n-a mai apucat să-l termine. Scriitorul Günter de Bruyn, din RDG, care a murit în 2020, l-a descris într-o lumină mai pozitivă. Unicitatea acestui peisaj constă în ceea ce îi lipsește: oameni, stimuli și sunete. Când faci o drumeție aici, îți poți lăsa nu doar privirea să răătăcească, ci și gândurile, deoarece nu există dificultăți tehnice de niciun fel. Mergi pe poteci de pajiște argiloase, drumuri forestiere neasfaltate, drumuri agricole cu dale de beton și, uneori, drumuri secundare cu trafic redus, fără înclinații semnificative. Acest traseu de pelerinaj poate fi parcurs chiar și de începători, în orice moment al anului.

Străduțele pietruite și casele vechi din piatră par să fi căzut în afara timpului și ar fi un decor de film excelent pentru un roman de Theodor Fontane. În afară de câțiva domni în vârstă, satele sunt aproape pustii. Nu e de mirare, fiindcă aici nu prea există locuri de muncă, în afară de câteva ferme. Bisericile de pe drum sunt mai mereu închise, dar ghidul pelerinului oferă întotdeauna un număr de telefon sau o adresă de unde se poate obține cheia. Chiar dacă uneori trebuie să depun un mic efort pentru a bate la ușa unor străini, mă așteaptă mereu cele mai frumoase experiențe. Uneori, cheia îmi este înmănată doar pentru scurt timp: „Las-o

* În original, «Müde bin ich, geh zur Ruh, / schließe meine Äuglein zu...» Textul aparține poeziei „Abendgebet”. (n. tr.)

în cutia poștală când ai terminat!” Dar sub coaja sa aparent aspră, Brandenburgul ascunde suflete surprinzător de calde. De cele mai multe ori, la o simplă rugămintă, primesc un tur personalizat al bisericii și o mică cronică a satului. Iar în răcoarea toamnei, nu de puține ori sunt întâmpinată cu ceai fierbinte și biscuiți de casă, oferiți cu un zâmbet de către păstrătorul cheii.

Bisericile mici nu sunt, cu siguranță, de talie mondială în ceea ce privește istoria artei, dar au câteva surprize pentru vizitatorii curioși. În Tarnow există o biserică grațioasă și frumoasă a cărei campanilă te-ai aștepta să o găsești mai degrabă în Toscana decât în Brandenburg. În biserica modestă a satului Protzen, un înger baroc strălucitor plutește deasupra bazinului de botez. Iar în biserica medievală pietruită din Barsikow, din anul 2012 se poate dormi în zece paturi suprapuse!

Când ajung, complet înghețată, mă bucur în mod deosebit de dușul fierbinte care este integrat în clădirea bisericii, precum și de o chichinetă cu frigider. „Serviciile religioase au loc doar de două ori pe lună”, explică domnul Grützmacher, care servește și micul dejun, la cerere. În dimineața următoare, administratorul urcă împreună cu mine în turnul bisericii și îmi arată semnele de pelerinaj de pe clopote, care au fost folosite pentru reconstituirea traseului. Îmi dă binecuvântarea pelerinului când ajungem înapoi în sanctuar. Și Biserica Sfânta Maria din Kyritz se află la înălțime: aici puteți petrece noaptea în fosta locuință a ușierului.

La Barenthin, doamna Unger vine în fugă să mă întâmpine seara, pentru că întârzi și ea vrea să plece. Deschide repede sala parohială și îmi lasă cheia uriașă a bisericii. A doua zi de dimineață, după ce am vizitat mica biserică, mă întâlnesc cu posesoarea cheii pe stradă, cu o pungă imensă de chifle în mână.

Ceea ce începe cu un vesel „Bună dimineața!” din partea mea se încheie cu o conversație de trei ore despre istoria Republicii Democrate Germane, în general, și a satului Barenthin, în special. După cum aflu imediat, ne aflăm în fața fostului magazin de la

colț, unde mama doamnei Unger îi aproviziona cu alimente pe cei aproape 400 de locuitori încă din 1949. Ea a stat în spatele teșgelei mai bine de cincizeci de ani, în timp ce fiica sa, Christa, a părăsit satul pentru a deveni profesoară de matematică și fizică. Abia după pensionare s-a întors acasă și a transformat magazinul, care devenise neprofitabil, într-o „Klönstube” pentru vecini.

„Nu mai este un magazin, dar este încă un fel de centru de servicii. Uneori mai dau meditații aici, vecinii se întâlnesc o dată pe lună pentru a sta de vorbă și a juca diverse jocuri și, de asemenea, pot lăsa comenzi de cumpărături”, spune fosta profesoară, explicând cantitatea uriașă de chifle de pâine din geanta ei. „Doriți să aruncați o privire?”

Sigur că vreau! În „Klönstube”, jocurile de societate stau lângă casele vechi de marcat, cântarele și registrele de casă de la fostul magazin alimentar. Mă minunez de numeroasele fotografii de pe perete, care prezintă doar clădiri. Doamna Unger explică: „Pentru sărbătorirea celei de-a 675-a aniversări a orașului, i-am rugat pe toți locuitorii să îmi trimită fotografii ale caselor lor, atât din trecut, cât și din prezent. Apoi am notat pe ele datele despre istoria proprietăților individuale.”

Fascinată, mă uit la mica expoziție de tip Înainte și După și pun întrebare după întrebare. În timp ce doamna Unger răspunde cu răbdare, programul meu pentru acea zi este complet dat peste cap. Dar nu contează, pentru că astfel de conversații fac excursia cu atât mai interesantă. Întâlnirile captivante sunt aproape preprogramate, deoarece întâlnești în fiecare zi un ospitalier sau un deținător de chei. Iar pentru ei, nu ești al sutelea pelerin care trece pe lângă ei în fiecare zi, ci totuși cineva special.

În plus, pe lângă căminele de pelerini avantajoase la preț din biserici și săli parohiale, ți se oferă întreaga gamă de cazare

* *Klönstube* (în dialect nord-german, *Klönstuv*) desemnează un spațiu mic și primitor – adesea într-o casă parohială, biserică sau han – unde oamenii se adună pentru a sta la povești, a bea ceva cald și a socializa într-un cadru relaxat. Termenul provine de la verbul dialectal *klönen*, care înseamnă „a povesti în tihnă”. (n. tr.)

turistică, de la hoteluri cu fân și apartamente de vacanță la pensiuni și hoteluri, unele chiar cu transport de bagaje. Ceea ce nu vei găsi însă la fiecare colț în Brandenburg sunt baruri cu tapas sau meniu del peregrino. Dacă nu există niciun restaurant în locul în care te cazezi, trebuie să-ți aduci propria cină. Mai nou, se poate face un adevărat #biopilgrimage pe aici! Sub acest hashtag s-au unit 16 ferme, bistrouri și cafenele locale, oferindu-le pelerinilor apă și provizii ecologice: fructe și legume de la ferme certificate, pâine integrală, cârnați organici și chiar lapte de iapă, proaspăt, de la herghelia din apropiere.

Când ajung în Bad Wilsnack, în a patra zi a drumeției, uriașa biserică de pelerinaj din orașelul insignifiant pare complet supradimensionată. „Santiago de Nord” a cunoscut o cădere abruptă în timpul Reformei: noul predicator protestant al orașului, Joachim Ellefeld, a ars ostiile miraculoase pe 28 mai 1552 și a fost întemnițat în castelul Plattenburg din apropiere. În timp ce autoritățile încă discutau pedeapsa adecvată pentru sacrilegiul său și, în cele din urmă, l-au trimis în exil, Margraful de Brandenburg a cerut ca toate comorile din Wunderblutkirche, inclusiv clopotul, să fie expediate la Berlin. Toate referirile la miracolul sângelui au fost șterse; doar dulapul din lemn pictat în care ostiile erau odinioară expuse pentru închinare mai poate fi văzut, împreună cu o expoziție despre istoria locului de pelerinaj.

La intrarea în biserică, primesc ultima ștampilă în carnetul de pelerin și o întreb pe îngrijitoare cine vine de fapt pe aici. „În mod semnificativ mai multe femei decât bărbați, multe dintre ele singure”, îmi spune doamna după ce a analizat chestionarele pelerinilor și adaugă cu mândrie: „Majoritatea dintre ele ar prefera chiar să facă un al doilea pelerinaj la Wilsnack decât să parcurgă din nou unul dintre drumurile spaniole!” Simt exact la fel!

Înainte de a mă îmbarca în trenul expres regional care pleacă din oră în oră spre Berlin, fac un ocol la cea de-a doua minune din Wilsnack: în 1906, pădurarul orașului, Gustav Zimmermann, a

21. Via Transilvanica

Alin Ușeriu, fondatorul Via Transilvanica mă întâmpină la destinație să mă felicite pentru că sunt prima femeie care a finalizat integral acest traseu.

Mănăstirile din Moldova sunt pictate atât în interior, cât și în exterior cu scene biblice.

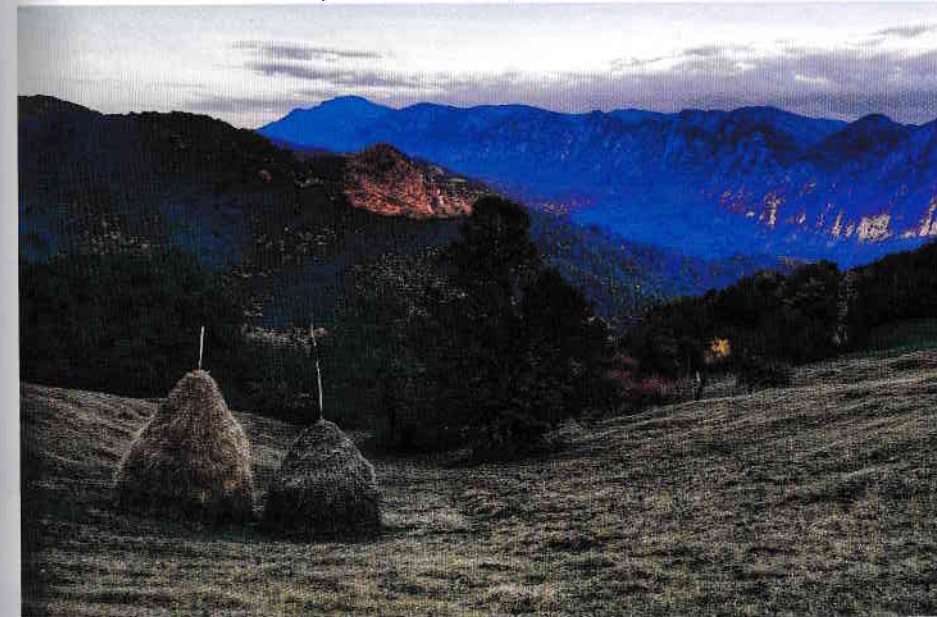
În această cabană din lemn, păstorii dorm pe paturi lângă foc. Chiar lângă cabană transformă laptele crud în caș, după metoda tradițională.

Aproape în fiecare zi descopăr excremente de urs sau urme impresionante de labe.

1.400 de borne personalizate marchează traseul.

La țară văd mai multe căruțe trase de cai decât tractoare, fânul este adesea încă recoltat cu coasa și uscat în căpițe.

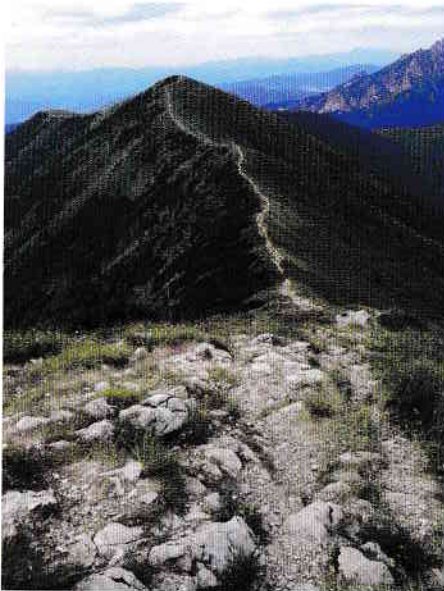

Deși în Florida trăiesc 1,25 milioane de aligatori, riscul unui atac pentru drumeji este redus: reptilele, care pot ajunge până la patru metri lungime, sunt timide în prezența oamenilor.

Acest marcaj de la începutul traseului e un avertisment că drumețul trebuie să se împrietenească rapid cu apa.

23. Eisenach-Budapesta

Granița polono-cehă se întinde chiar pe creasta Munților Giganți.

În Cehia, drumețiile sunt un sport popular, iar semnalizarea traseelor este corespunzătoare.

24. Greater Patagonian Trail

În Santiago de Chile, mă bucur de un asado copios împreună cu inventatorul german al acestui traseu, Jan Dudeck, și soția sa chiliană, Meylin.

Acești carabinieri chileni primesc rareori vizitatori la postul lor izolat de la granița cu Argentina și mă invită să beau o ceașcă de ceai mate.